

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ser veja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na doma se računna 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Narodno-gospodarstvena kriza in razpuščena kr. trgov. zbornica.

II. *)

„Schutz der heimischen Arbeit.“

V isti seji se je reklo, da le nenaravni varstveni col od toliko percentov vedno obstoječe arije bi avstrijsko industrijo še pred večjim propadom varoval; bilo je navedeno, da v toliko, kolikor so nemške colne države v blagostanji kvišku rasle, v tisti meri je Avstrija obubožavala. Da se je ta izrek uresničil, dokazujejo nam govori državnih poslancev dr. Mengerja in Neuwirtha v parlamentu 5. t. m. — Neuwirth pravi: Naš trgovinski izkazek za leto 1873 je sè strašno številko končal se. V prvem letu, ki je prišlo po trgovinski pogodbi, v letu 1866 je znašalo uvažanje 217 milijonov, izvažanje pak 329 milijonov; v letu 1873 pak je uvažanje 583 milijonov, izvažanje 413 milijonov. Posebno, kar avstrijske fabrikate zadeva, vidi se, da je uvažanje fabrikatov od 254 na 352 milijonov poskočilo, nasproti pa izvažanje palo. Torej je v naši vnanji trgovini za štiri leta deficit od 5,000.000 konstatirati in ta deficit se je naredil v dobi takozvanega narodno-gospodarskega razcveta. Lehko je dokazati, da je ta istina bila eden glavnih vzrokov za razširjenje krize. Ta deficit se nij pokrili s produkcijo del ali z rezultati naše varčnosti, nego samo s tem, da smo izdajali dolžna pisma, s katerimi smo se vnanji deželi nasproti zavezali.

Kjer dogodki in številke govore, pač neha vsako frazovanje. S kako energijo je

*) Glej št. 285.

kranjska trgovinska zbornica ob svojem času bila zoper angleško trgovinsko pogodbo, respective proti dopolnilni trgovinski pogodbi 30. dec. 1869 l., izrekla se in to pogodbo kot Damoklov meč nad avstrijsko industrijo zaznamovala, rekla, da bode posebno industrija z volno in pavoljo strašno trpela, ter da je ova pogodba le koncesija storjena Angličanski državi.

To je bilo po leti 1869 in 4. aprila 1873 je komité za volnato industrijo v Brnu na drž. zbor vlogo naredil, v kateri se pravi, da se nazadki naše prodaje samo z množino uvažanega blaga iz tujih dežel razložiti dajo, katerih geometrična progresija je vse proračune, da celo najhujša bojazni daleč prekosi. Tako je znašal uvoz navadne volne robe v letu 1860: 167 col. centev, leta 1860 je poskočilo na 561 col. cent. in je doseglo leta 1872: 39.475 col. centov.

Te številke zadosta jasno dokazujejo, — pravi se dalje od besede do besede, — ali se je ob svojem času tudi na položaj domače industrije zadosti oziralo. In v drugem dopisu do trg. ministra, datirano v Brnu 1. apr. 1873. l. pravi omenjeni komité: „Glede trgovinske pogodbe z Angličansko: da je samo v enem letu (1868 l.) dovoz navadnih volnatih izdelkov od 14725 centov, vzvišal se na 32.551 cent., tedaj v enem letu vzdignil se za 121%. Od te dobe je zakonodarstvo glede svobodne trgovine hitrejše napredovalo, nego je domača industrija bila v stanu vsled navideznih rezultatov to isto storiti.“ Tako je pisal omenjeni komité 1873. l.

Kranjska trgovinska zbornica je pisala visocemu ces. kr. trgovinskemu ministerstvu uže večkrat 1867 l., ter izrazila bojazen o

rapidnem vstopanju Avstrije v krog industrije bogatih, zapadnih dežel, ki so v primeri z nami uže bile čudovito napredovale, ter je mej družimi omenila škode, ki nastajajo vsled takozvanega appretturnega poblaševalnega prometa, zaradi pomanjkanja reciprocitete in zadostne kontrole avstrijske produkcije; glede slednjega je Giskra z drugovi 23. novembra 1873 v drž. zboru stavil interpelacijo na trgovinskega in finančnega ministra.

Razpuščena kranjska trg. zbornica, kakor je povsod znano in se ne more tajiti, je glede avstrijske trgovinske politike vselej objavljala pozitivna pojasnjenja in prorokovala, da se bodo tuje industrije z vso močjo vrgle na avstrijsko trgovišče, in da bode moč, tujo robo kupiti, z močjo svoje vlastno blago prodati, uničena. In mar nij zdaj tudi prišlo tako? Kupimo li zdaj na tujem po ceni blago, komu ga tedaj prodamo, ker je vse uničeno? Da bi pak volilci, ki so moče v razpuščeno trg. zbornico poslali, le-te dostojno spoznali, da je edino pravo trgovinsko-politično načelo v Avstriji le načelo bivše trgovinske zbornice, dokažemo bodočno še z drugim načinom.

Za sedaj omenjamo le toliko, da je bilo začetkom t. m. na Dunaji zbranih čez 200 trgovinskih strokovnjakov zaradi volitev v dunajsko trg. zbornico in vsi kandidati so se po teh izkušnjah in izidih proglasili za colne branitelje, en posameznik, nekog g. Künzer, se je proglasil še za slobodnega trgovinarja, kateremu so pak zbrani — sikali in se mu smijali, tedaj so bili vsi za večji „schutzzoll“, kar je uže razpuščena trg. zbornica rekla pred več leti in nasvetovala.

Listek.

Raztreseni listi.

V.

Na planini je cvela divja planinska roža. Vzrasla je na strmem robu, kamor ne stopi nikdar človeška noga. Krog in krog je molelo kvišku razpokano skalovje v neotesanih surovih kosih, kakor jih navali po zimi sneženi plaz, in le tu in tam so pricvetali iz mokrih razpoklin skromni šopki pogorskih rožic. Zelen mah je poraščal kamenite velikane, in v zatišjih se je plazil po tleh sè svojimi dolgimi koreninami skrevljani borovec. In tu je vzrasla lepa planinska roža, sama v samoti.

Nij ga bilo vrtarja, ki bi jo bil izkopal iz razpokline, po katerej so se tiščale njene koreninice, ki bi jo bil prenesel v priljudnejše, lepše kraje, da bi tam krepko rasla in cvela, in razveseljevala ljubeče device, in zdihujoče mladeniče.

Tu je rasla sama, nepoznana, neobčudovana, in jutranjo solnce jej je božalo mehko lice, in gorki jug, ki je pripihoval z daljne ravnine, zibal jej je glavico, na lahko sem ter tja. Ko je pa prišla meglena jesen, ko so se divje roži vpognili cveti, in ko je palo velo steblice na hladna materina tla, nij vedel nihče za to, ni v bližini ni v daljini, nikomur nij bilo treba pozabiti krasnega divjega cvetja. Še mali borovec v bližnjem zatišji se nij zmenil, ter je na lahko kakor prej, otresal kaplje, ki jih je nanj rosila gosta megla.

Jaz sem poznal enkrat tako pogorsko rožo. —

Nij bila roža, ne, — mlad fant je bil, raztrgan je ležal na zelenem pašniku, in piskal na vrbovo piščalko svojim trem ovcam, ki so v bližini pojedale skromno pičo.

Piskal je in žvižgal, ter gledal v rudečo žrjavico, ki je tlela pred njim. Razne, čudne in divje podobe so nastajale pred njegovim očesom, tuji, lepi kraji, ki jih za-

krivajo daljne, daljne gore, svitli gradovi, kraljevi vitezi, in kraljeve hčere, o katerih mu je pripovedoval stari sosedov gostič, ko sta sedela zvečer za pečjo, in pela slamnate kite. Žrjavica pred njim se je oživela, z zlatom okinčani vojščaki so prihajali iz nje, in divji ljuti boj se je pričel na ravnini. Žvenketanje mečev in peketanje konjskih kopit je donelo na njegova ušesa, in temno oko se mu je žarilo.

„Kaj pa delaš Janez?“ ga potrkala nekdo na ramo.

Bil je stari sosedov gostič, ki se je vračal domov.

„Ali ne vidiš, da tvoje ovce hodijo po zelniku; le čakaj, kaj bodo oče dejali.“

Pastir poskoči, in žene molče svoje ovce domov.

„Pa si uže spet cel dan v žrjavico gledal, šentani fant, in pustil ovce kamor so hotele“, ga sprejme stari, in žuga s cepom, ki ga je ravno obrezoval pred hišo sedé.

In tako se je godilo mnogo let; pastir

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. decembra.

V **državnem zboru** je 17. t. m. dr. Razlag interpeliral ministra za deželno brambo ali boče na to delati, da boče: a) vsak v tretjem letu reklamirani novak prej preiskovan, potem se le se o njegovi reklamaciji odloči; b) naj se uže pri prihodnjem glavnem asentiranju vsi, ki so v evidenci za reservo in deželno brambo, preiščejo in tisti iz evidence izpuste, kateri se bodo kot nesposobne našli. — Šlezviški vrli poslanec Cienciala je zopet stavil interpelacijo o zatiranju slovanskega jezika pri sodnijah v Šleziji. Prav. Tako bi se morali v parlamentu germanizatorji vedno in brezobzirno pred Evropo drezati in na njih krivičnosti opominjati. Z diplomatiziranjem se pri teh Nemcih res nič ne opravi.

V najnovejši seji 18. dec. je vlada dobila zopet od svoje lastne stranke faktično **nezaupnico**, ker se je s 120 glasovi proti 116 sklenilo gornje-avstrijske volitve velicega posestva zavreči, ker so se volitve udeležili duhovenski preuzitkarji. Minister Unger je zastoj zagovarjal te volitve. Drugod v parlamentarnih državah bi ministerstvo odstopilo, a v Avstriji — bog varuj!

O **Andrassy**-ju piše Asboth v brošuri, katero smo uže omenili: Grof Andrassy v začetku nij bil v svojem postavljenju zadovoljen, njegove namere in cilji so segali višje. Ogersko mu je bilo premajheno, zato je moral na vsak način postati minister vnanjih stvari. Vse njegove poslovanje je golo in pogubljivo diletantstvo. Pri najvažnejših konferencijah je Andrassy nemo gledal v modri zrak, igraje se, s krasno vezano knjigo francosko, ki je obsezala mejnarodne pogodbe. Ko so mu prišli njegovi uradniki o kaceji stvari poročati, odjahal je raje v gozd. Gospodarstvo njegovo, kateremu se je privadil od Napoleona III. v Parizu, je bilo pravo gospodarstvo ogerskega kavalirja, ki je na eni strani vse v lésku, na drugi pak do ušes vse zadolženo! in vendar je hotel napraviti iz Ogorske vevlast. Asboth se v svojem spisu vedno sklicuje na Senyeya in njegov program, ki ga je o svojem času objavil v devetletnem odboru, vendar bi se Seny y gotovo ne strinjal z Asbothom glede vojaške organizacije. Po njegovem mnenju bi morali vsi ogerski polki biti samo na Ogorskem, v izključljivo magjarskim velenjem in magjarskimi oficirji. Obe armadi, cis- in translejtanska bi se imenovali: armada Nj. Veličanstva. Končno pak pravi, ka more le močna, narodna politika konservativna spasiti Ogorsko. Je-li to izražanje posameznega človeka, ki boče vzbudi

di na sé pozornost, ali tolmač kake stranke, pove nam bodočnost. — A vzbudila je ta brošura veliko pozornost.

Vnanje države.

Francoski „Journal des Debats“ konservativno-svobodomiseln organ pravi o Bismarkovem znanem izreku glede monarhije na Francoskem: „Varujmo se razkritjem Arnimove pravde preveliko važnost pripisovati. Bismark nij hotel ponovljenje monarhije zabraniti, nego vsako definitivno vladu. Nemčija se boji monarhije in konservativne republike, a želi nam Napolenovce ali pa komuno.“ — „Republique Française“ v istem smislu pravi, da želi Bismark Francijo brez Francozov; a republika bode na čelo Evrope stopila v kateri je Germanija le želodec, ki pa teško prebavlja.

Bismark je bil 17. t. m. slabe volje in je hotel vso politiko popustiti in v svoj grad Varzin iti repo saditi in lov loviti, pa na lovorjih počivat, katere si je za zedinjenje svoje demovine pridobil. Cesar Wiljem njegove demisije nij sprejel, in tako je krize hitri konec. Povodov, da je bil Bismark svojo ostavo izročil, menda je več. Navidezni je bil ta, ker so enkrat narodno-liberalci v eni res liberalni stvari s ultramontanci edini bili proti njemu, ko so namreč sklenili, da se mora ustava tako preurediti, da ne bode mogel poslanec mej sejo zaprt biti, kakor so zdaj zaprli Majunke, urednika katoliške „Germanie“. Mogoče, da je tudi Arnimova pravda in prikazki javne obravnave sodelovalo pri nevolji Bismarkovi, ker sé sploh misli, da ima Arnim visoke prijatelje v dvoru. — Berlinski državni zbor je Bismarku s tem zaupnico dal, da je Windherstov predlog, naj se zbrše tajni fond za ministerstvo vnanjih stvari, zavrgel s 199 glasi proti 71. Glasovanje se je sprejelo z viharim odobravanjem. — Tudi vsi dunajski prusoljubni listi so včeraj neizmerno solze točili: „kaj bo, če Bismark pojde!“ — prav kakor žena, ko vidi moža zboleti, kateri jo redi in hrani.

Dopisi.

Iz slovenskega štajerja 17. decembra. [Izvirni dopis.] Neusmiljeno deluje nekateri glavar in davkarski uradnik pri izterjevanji štibre, ki se vendar pri nas sigurno še najbolj redno plačuje; s tako histrostjo terjajo davke, da bi človek mislil, da bode uže zjutraj naše države konec. Toda mi bi uže plačevali tudi visoko „štibro“ s svojimi trdo zasluženi krajarji in voljuo prenašali velika bremena, da bi se nam le v narodnem obziru toliko krivice ne go-

dilo, zlasti v šolskem obziru, da vse druge reči za denes preziramo.

Naše šole so po večjem uže od nekdanje narodne, t. j. učni jezik je na njih slovenski, in nemščina je učni predmet po nekoliko ur na teden. Šole so zaradi tega tako osnovane, ker to krajni šolski sveti želé in terjajo in ker so tudi okrajni šolski sveti s tem zadovoljni bili. Poleg tega je pa učiteljstvo na tukajšnjih šolah, razen nekaterih, vedno narodno. Vse to je bilo trn v očeh nemškutarskim nadzornikom in okrajnim glavarjem. V zvezi s temi so bili tudi uže od nekdanj nekateri stari školniki. Vsi ti merijo in delajo uže dolgo ná to, da bi se na naših šolah kolikor mogoče veliko nemščine uvelo: pa ves njih trud je bil zastonj, kajti proti volji krajnih šolskih svetov si nihče nij upal šol ponemčevati.

Samo nekateri glavar ima v najnovejšem času toliko srčnosti, prav za prav predrznosti. Vpraša krajni šolski svet, kako da želi v zadevi jezika. Ta mu odgovori v tem smislu, kakor smo uže povedali. Glavar nij s tem odgovorom zadovoljen, vpraša še enkrat in krajni šolski svet skliče sejo, ki se je pa zopet v tem zedinila, da ima biti slovenščina skozi in skozi učni jezik, nemščina pa učni predmet. Glavar pa v svoji naglosti ne čaka odgovora, marveč v seji okrajnega šolskega sveta, pri kateri nij odličnih in izvedenih narodnjakov, porabivši to dobro priložnost, predlaga, da se ima v nemškem jeziku na šoli telovaditi, in da se naj nemščino s pomočjo nemščine uči, to je, pri poučevanju v nemščini naj učitelj nemški govori. Iz tega se razvidi, da tak mož po vsej sili šolo ponemčiti boče. Pa ne pojde; dokler narod naš živi, ne bodo mu se njegove šole ponemčevale.

So tudi okrajni glavarji, ki hvalijo edino le nemškutarske učitelje, vse druge pa grajajo. Ali ne veste gospodje, da je taka pohvala „flajscetel“, dotičnemu učitelju za njegovo nemškutarsko politiko?!

Po vsej sili bi radi nekateri glavarji narodnjake in narodne učitelje v „kozji rog“ ugnali, pa to se vam ne bode posrečilo. Narodnjaki so neodvisni možje in značajni toliko, da bodo svoje šole in svoje učitelje hrabro branili.

je ležal na zelenem pašniku in sanjaril. Sosedov France, ki je v mestu študiral, mu je bil prinesel neko kujigo, in to je bral sedaj dan na dan. Bila so v njej razna popisovanja tujih, neznanih dežel, in kadar je bral bore pastir o krasoti onih krajev, širilo se mu je srce, in romati bi bil hotel črez hrib in plan, le naprej, naprej za potokom, za reko, ki se izteka v morje, in tja črez daljno, globoko morje, naprej, le naprej. Sam nij vedel, kaj ga vleče, nij vedel, po čem hrepeni, in kadar je zvečer ležal v senu na hlevu, mu je prinašal hladni večerni piš odmev fantovske pesmi, ki je donela za vasjo, zjokal se je tako britko; pa vendar je bil srečen, neznano srečen v britkem joku, — pa zakaj? Tega nij vedel.

To je bila roža, ki je vzrastla na skalnem, samotnem robu, roža poezije, — katera pak je pogrešala skrbnega vrtarja, ki bi jo bil presadil vunkaj v široki, daljni svet.

Leta so potekla, iz fanta postal je mož; navaden kmetski gospodar, ki dela od zora do mraka, ki se muči z žuljeno roko, da prisluži sebi in svojim živež.

To je megla, ki pokriva sé svojim morilnim plaščem divno rožo. Enkrat sem ga srečal; moža, ko se je vračal sé sekiro na rami iz gojzda. Pri potoku je postal in gledal sé svojim temnim očesom v bistré valčke.

„Kaj ne, gospod, ta voda teče dalje, dolje v reko, in dalje, dolje v morje?“ je dejal z zamolklim glasom.

„Ko bi mogel človek tako hoditi.“

To je bil spomin iz pastirskih let.

Nem sem šel zraven njega, in nem sem si ponavljal globokočutene besede:

O Vrba, srečna, draga vas d. mača,
Kjer hiša mojega stoji očeta;
Da b'uka žija me iz tvojga sveta
Spejlala ne bilá, goljiva kača!

Bodi zadovoljen mož sé svojo osodo;

kdo vé, kako bi ti bilo, ako bi se bil tvoj pot mej svet zavil.

Pa tožno se mi je vendar storilo, za lepo divjo rožo, ki nepoznana, neobčudovana vene na nerodovitnih tléh; krog nje raste mah po skalovji, in pritlikovi borovec se plazí po razpoklinah.

J. K. K.

Pisma iz St. Peterburga.

(Izv. dopis „Slov. Narodu“)

IV.

(Konec.)

Če se vprašamo, razmotrivši tak žalostno prošlost naroda nam bratskega, smemo-li spokojno gledati v prihodnost svojo in inostranih nam sorodnikov, živečih v dotiki z daviteljnimi germanskimi elementom, smemo-li smatrati se nepremagljive, neiztrebljive raz zemeljsko oblo: odgovoriti si moramo zopet z žalostnim srcem, če smo sami sebi odkriti prijatelji — — ne. Zakaj? Zato, ker Slav-

Domače stvari.

— (Denes) zvečer je slovensko gledališče. Predstavlja se veselo-igra „Zakotni pisar“.

— (Kranjski deželni zbor) bode, kakor je baje ministerstvo notranjih stvari deželnemu odboru poročalo, prihodnje leto mej velikonočjo in binkoštni sesijo imel.

— (Iz Gorice) se nam piše 18. dec.: Denašnja „Soča“ je bila konfiscirana; gotovo bode sodnja tudi to (ker jih je uže toliko tisoč) konfiskacijo državnega pravdnika potrdila. — Z januarjem leta 1875 bode izhajal kot priloga „Soče“ nov kmetijski ilustrovani list. Pridobile so se zato izvrstno podvzetje uže dobre moči. Priporočamo ga uže naprej našim rojakom in je zagotavljam, da jim bode ta list na vse strani ustrezal posebno, ker bo prinašal kmetijskih strojev ilustracije!

— (Na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu) pričel se bode posebni nedeljski kurs podučevanja v trtoreji in kletarstvu za ukaželne mlajše gospodarje brezplačno. Kdor želi tega poduka udeležiti se, oglasi naj se do prvega januarja pri vodstvu te šole.

— (Za podpiralno zalogo slovenskih vseučiliščnih dijakov v Gradcu) so dalje darovali gg.: Dr. J. Mencinger advokat v Kranji 5 gold. (3 letni donesek); dr. Rojic v Kranji 1 gold.; dr. Kocuvan v Kranji 1 gold.; J. Purgaj profesor v Mariboru 5 gold.; dr. Pečko v Mariboru 3 gl.; Matej Pirc trgovec v Kranji 1 gold.; prof. dr. Bidermanu 5 gold. (2 letni donesek); prof. dr. Krek 5 gold. (4 letni donesek); Ed. Šavnik slušatelj med. zopet 1 gold.; Drag. Lubec slušatelj prav, zopet 2 gold.; Jos. Krsnik slušatelj med. 1 gold. — Za te doneske srčno hvalo izreka opravični odbor.

— (V Konjicah) je štajerska kmetijska družba imela te dni podružni shod, katerega se je udeležilo 150 slovenskih gospodarjev. Govorilo se je mnogo, a le nemško večini kmetov nerazumljivo.

— (Povožen) je bil 15. dec. delavec na železnici mej Ponikvami in Št. Jurijem. Mašina ga je uhvatila za sukujo, pód-se v glava in na ta strašni način strla.

— (Ljubljanski „Tagblatt“) se hoče v svoji nevednosti in prirojeni mu bedastoči norce delati iz poprejšnjih volilnih listin naše trgovinske zbornice, češ, da so tudi advokati in notarji v njo uvrsteni. Po postavi mora priti vsakdo iz cele dežele ki pridobnino (Erwerbsteuer) plačuje v obrtni zaznamek, (Gewerbsregister), torej čisto naravno tudi vsi advokatje in notarji. Po §. 141 cesarskega patenta 20. dec. 1859 leta se pa morajo ti obrtni zaznamki tudi trgovinski zbornici naznaniti. V teh obrtnih zaznamkih, katere trgovinske zbornice zaradi statistike oskrbujejo, se naravno tudi vsi kranjski advokatje in notarji nahajajo. Iz teh obrtnih zaznamkov se potem pri volitvah volilne listine sestavljajo. „Nikdar se pa še niso pri nas v volilne listine advokatje in notarji uvrstili. Torej vse to nemšk utarsko zasmehovanje in obrekovanje iz samega neznanja postavnih naredeb izvira. — Dostavimo še, da je zadnjikrat volilna komisija za trgovinsko zbornico v Ljubnu (Leoben) na Štajerskem tudi vse notarje kakor volilce v obrtni oddelek uvrstila, ki so potem tudi v tem oddelku volili, pa se nij nihče nad tem spodtkal. — „Tagblatt“ se nekako sramežljivo brani, da nij vladen! Mi pa mu povemo, da on štempelj samo navidezno plačuje: vsake kvatre pa hodi njegovo lastništvo s pobotnico k g. Posaner-ju, ki mu potem ves štempelj povrne, kar na leto vsaj 2000 gl. znaša. Samo ob času Hohenwartovem je bila ta vladna podpora izostala.

— (Velicega volka) je ustrelil nekov kmet pri Grosupljih ter ga je predvčeranjem pripeljal v Ljubljano, da dobi od ljub. okr. glavarstva dotično nagrado. — Tudi pri Jezeru in Podpeči se klatijo volkovi, katerih je torej letos po Kranjskem izjemno dosti.

— (Stekel pes.) Iz Loke se nam piše: Denes je takajšnjemu trgovcu stekel pes, ki je že zadnje dni zelo sumljivega se kazal. Zaprli so ga v podstrešje, kjer se je odtrgal skozi lino raz streho, zelo visoko poskočil, in po mestu in okolici razsajal; popadel je več psov, in mnogo mimogredočih ljudi za obleko, katero jim je raztrgal, tudi nekoliko ranil, enega možkega za komolec in enega dekleta. — Enega šolarja iz šole gredočega je na trgu popadel, zagnal na tla, in ne rečem preveč, ako pravim, da ga je prav mesaril.

jani ostali smo Slavjani, vsegda še nesložni, malomarni Slavjani, a Germani ostali so Germani, vsegda složni, brižni Germani. Tolažljivo za nas je samo to, da se je tandem aliquando pokazala ideja vseslavjanstva, vseslavjanstva v slovstvenem, a ne v političnem pomenu, katera se širi ne le iz kateder ruskih univerz, no i nekaterih zagranicnih. Daj bog, da bi nam vedno topleje ogrevala i celila naša tak hladna, a globoko ranjena srca! —

Kdor ima krveno srce i zdrav razum, komentara ne potrebuje nikacega. A mojega veselja si dragi čitatelj domišljevati ne moreš, če me ne poznaš i če ne véš, da sem v teku vseh svojih študij imel samo dva profesorja, katera sta sposobna govoriti i čuvstvovati tako besedo, če bi jo smela; no „nomina odiosa“, i znana sta dovoljno v slovenskej literaturi.

Po končanem sijajnem govoru bral je doktorand Kotljarevskij položenj (thesis),

katera zaključajo v sebi susus celega učnega dela i katera zagovarjati, moral se je posebno pripraviti. Oponentov ex officio je troje: dekan, profesor strokovnjak i še drug profesor. Glavna rola pripada, se vé, profesorju, kateri se posebno peča s predmetom, o katerem se v dotičnej disertaciji govori. V našej bil je V. Lamanskij, kateri je napisal večji kritiko o Kotljarevskega knjigi, katero pomesti v kakem učenem časopisu. Kolikor je učeni profesor uže pri disertaciji priobčil iz svoje kritike, kaže se meni jako ostro. Recenziral je v takem tonu, da sem jaz precej začel misliti o učenih frakcijah, da g. Kotljarevskij ne spada k istej šoli, katero g. Lamanskij predstavlja. A zagotoviti jaz tega ne morem, tudi pozueje nijsem mogel o tem prav nič pozitivnega zvedeti, da si sem vprašal ljudi, kateri razmere dobro poznajo, no ne marajo vsega praviti. Podrobnosti tega učenega prepira vam ne morem opisovati, samo povem, da se je gosp. Kotljarevskij pokazal prebistrega i preostro-

— Pač so ga ustrelili, — a prepozno. — Žalostno je, da nij tu nobenega zdravnika, edini ranocelnik, pak še ta je bil od doma.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V nedeljo 20. decembra 1874.

Prvikrat.

Zakotni pisar.

Veseloigra v 4 dejanjih, po A. Winterfeldu poslovenil J. Kalan.

O s o b e :

Avgust Slavnič, kancelijski svetovalec — — — — gospod J. Noll.
Karolina, njegova soproga — — — — gdč. Ledarjeva.
Edvard, njijin sin — — — — gospod Juvančič.
Viljem Slavnič, kupčijski svetovalec, brat Avgustov — — — — gospod Jekovec.
Amalija, njegova soproga — — — — gdč. Podkrajškova.
Podvinski, zasebnik — — — — gospod Schmidt.
Lujiza Vrednjakova — — — — gdč. Namrčtova.
Presukanec, zakotni pisar — — — — gospod Sušteršič.
Adam, njegov faktotum — — — — gospod P. Kajzel.
Klepetač, brivec — — — — gospod pl. Neugebauer.
Hišni gospodar — — — — gospod Dubski.
Sluga — — — — gospod Rebojč.

Kasa se odpre ob 7/7. uri. — Začetek ob 7. uri zvečer. Prihodnja slovenska predstava bo v soboto (sv. Štefana dan) 26. decembra 1874.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v *Wunderwerke*.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odrasčenih i otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodecu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, slušanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenec in je bolj, nego dojničino mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imentnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj. Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sealni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsni boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842. Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja,

umnega zagovornika svojega mnenja, kar je pričevalo najbolje sočuvstvo poslušalcev, katero so pokazali burnim rokopleskom, ko je g. dekan praznično objavil, da je g. Kotljarevskij svoj pohvaljeni namen dosegel, da ga je učeni kolegij st. peterburške univerze sprejel mej svoje čestite člene.

Vot vam opis svečanosti, katera bi za vas i sploh Slovane ne imela tolikega pomena, če bi se ona bila vršila mej štirimi stenami; a da mlad ruski učenjak na javnem mestu, raz univerzitetno katedro tako sočuvstveno govori o zadači svojega velicega ruskega naroda i jemu sorodnih plemen, to po mojem mnenju prejasno dokazuje, ka se veliki Turgenjev nij motil, napisav v proškem dubu 1859. l. besede, stoječe v začetku mojega pisma v zmislu, da v mladem ruskem zarodu tli iskra, iz katere sčasom vsplameni plamen vzajemnega slovstvenega dela slavjanskega. Počakaj — „Daj srok — budut.“

F. M. Štifter.

bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkusnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856. Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Spričevalo št. 76.921. Obergimperu, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik. Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. St. 80.416. Gosp. F. V. Beneke, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v "Berliner Klinische Wochenschrift" od 8. aprila 1872 to le: "Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijšo bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, bolehal je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, sluššanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tišcanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i t. d.

Revalescière je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V ploščatih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 2 funta 2 gold. 50 kr., 4 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. à 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu à v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaj, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Šahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Ljubljani Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Ljubljani Ludvig Müller, v Mariboru M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čerovcih pri N. Šnirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temišvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Na izbir priporoča kot praktična in ob enem dragocena

božična in novoletna darila

v svojej vedno bogato preskrbljenej zalogi, najnovjšo a najmodernejšo

zlatnino, srebrnino in bisere

po najnižji ceni.

S odličnim spoštovanjem

Jakob Kapš,

Ljubljana, Iliradekijev most.

(357—2)

Dunajska borza 19. decembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gld.	85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	75	"
1860 drž. posojilo	109	"	60	"
Akcije narodne banke	997	"	—	"
Kreditne akcije	237	"	50	"
London	110	"	80	"
Napol.	8	"	99 1/2	"
C. k. cekini	5	"	24	"
Srebro	106	"	—	"

C. kr. izključljivo privil.

zobni preparati

dr. Tanzer-ja v Gradcu.

1. Antiseptikon ustna voda à steklenica 1 gld., je najboljša sreds vo proti zobnej gnjilobi in zobnemu mesu, ter odpravi vsak neprijeten duh iz ust.

2. Pulcherin-zobni prašek, à škatljica 80 kr.
3. Pulcherin-zobna pasta, à pušica 80 kr., à culica 30 kr. — Oba preparata sta od rastlinskih in čisto nič škodljivih tvarin sestavljena, tedaj se moreta rabiti v vsakej starosti; dalje izvrstno čistita zobé, ter je dolgo ohranita.

V zalogi: v Ljubljani pri gg. Biršicu in Mahru, dalje v lekarnah: v Kameniku, Kranju, Luki in v vseh mestih Avstro-Ogerskega; vrhu tega se more naročiti v vsacej specerijske in parfumerijske prodajalnici in lekarni. (359—1)



Glavna zaloga pri dr. Tanzer-ju v Gradcu gospodska ulica,

„zum alten Igel“.

F. A. Zupančič-a

zaloga klobukov v Ljubljani.

P. T. uljudno naznanjam, da sem se denašnjega dne preselil

 v štacuno šte. 14 na glavnem trgu, 

takoj zraven moje prejšnje štacune šte. 13. — Iskreno priporočam tedaj P. T. občinstvu mojo bogato preskrbljeno zalogo raznovrstnih klobukov.

S odličnim spoštovanjem

F. A. Zupančič.

(338—3)

Gabriel Piccoli, lekar „k angelju“ v Ljubljani, dunajska cesta,

priporoča slav. p. n. občinstvu sledeče uže občno znane zdravniške droge:

Anatherinova ustna voda in zobni prah. Od vsake zobne in ustne bolezni obvaruje vsakdanje rabljenje moje ustne vode in mojega zobnega prahu, kajti ta dva produkta služita osobito za to, da se ojači zobno meso, da se odpravi gobasto zobno meso, da se ohrani zdravi duh sape in naravna barva zob, da se zavarujejo pred kostnim jedenjem, pred zobnim kamenom, ki je zobni glazuri tako nevaren. **Cena flaše ustne vode 60 kr., škatljica zobnega prahu 40 kr.** (70—24)

Izleček iz Chine in Coke. Najboljši dozdam znani želodčni liker; pospeši cirkulacija, olajša prebavljivost, in podá različnim organom in členom nova moč in novo življenje. **Cena flaše 80 kr.**

Nezmotljivo sredstvo proti mrzlici, gotovo zdravi proti vsaki prenehalni bolezni. Uspeh mojega zdravila je pa izkušena istina, in vsak bolnik, ki bo sam na sebi to zdravilo poskusil, se boče vesel prepričal, da je najkrepkejše in najgotovejše sredstvo zoper mrzlico mej vsemi dozdam znanimi. **Flaša košta 80 kr.**


Pravo norveško dorševo jetrno olje, naravnost iz Bergena v Norvegiji naročeno. Posebno se rabi to bergensko dorševo olje proti revmatičnim bolečinam, protinu, pred vsem pa proti škrofelnom, proti sušici, kroničnim izpuščajem na koži in nervoznim bolečinam. **Cena originalne flaše 80 kr.**

Pravi Seidlitzevi prah, 1 tucat 70 kr.

Pravo borovniško žganje s soljo, 1 flaša 50 kr.

Pagliano-sirup iz Florenee, 1 flaša 1 gold.

Voda lancasterske lilije. (Lancaster's Lily-Water.) Ta voda dá koži nenadejano belost in mehkost, jo obvaruje prezgodnih gub, ter naredi, da vidoma zginejo. Dalje se rabi, da se preženo pege in mozoli, in da ozdravi naglo pike, katere se naredé zaradi suše ali negladka. Z eno besedo, ta voda je pravi zaklad za toaleta, zaradi česar jo po pravici vse dame, katerim je za lepoto mari, visoko cenijo in rabijo. **Cena flaše 1 gld.**

 Naročila zunaj Ljubljane na zgorej imenovane droge, kakor tudi na vse druge zdravila se, če mogoče z vračajočo se pošto proti poštnem povzetji izvršujejo. Stroške za embalažo in ekspedicijo itd. nagradijo gospodje komitenti.